

Miljøforvaltningens rolle og ansvar under store akutte hendelser

Erfaringer fra øvelse Tveegg oktober 2024

Hilde B. Keilen , fagdirektør Miljødirektoratet

Felles mål for alle deltakere på øvelsen:

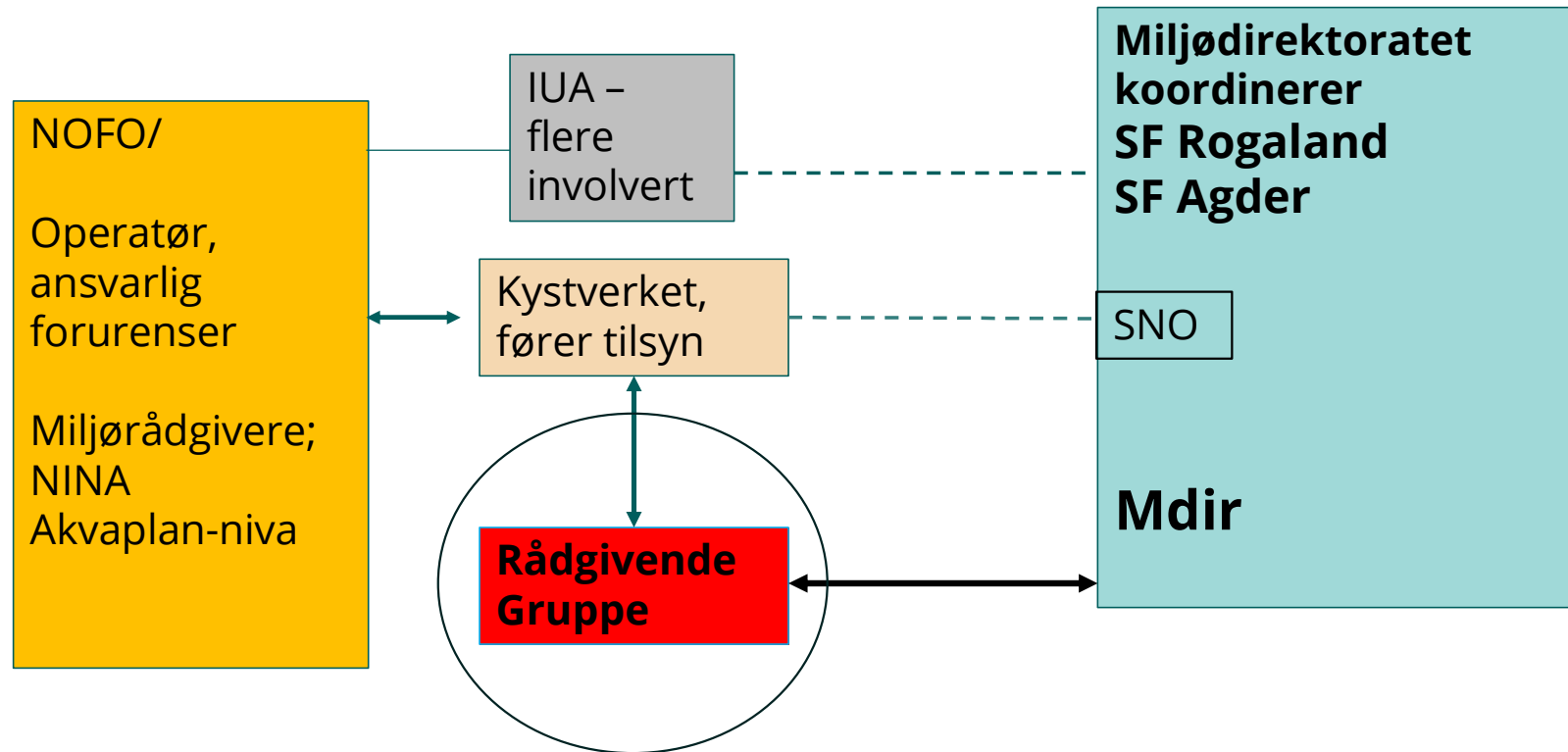
Å øve samhandling og kommunikasjon mellom aktører involvert i håndtering av en langvarig hendelse.

Felles delmål

- Å etablere og opprettholde felles situasjonsforståelse.
- Å kommunisere korrekt informasjon til rett tid til berørte parter.

Øvelse Tveegg; Plassering av Rådgivende Gruppe i organisasjonen

Kystverkets «Rådgivende Gruppe»

KYSTVERKET

FISKERIDIREKTORATET

Mål for Rådgivende gruppe :
Å gi miljøfaglige råd til Kystverket

Hva er målsetningen med deltakelse fra Rådgivende gruppe under øvelsen?

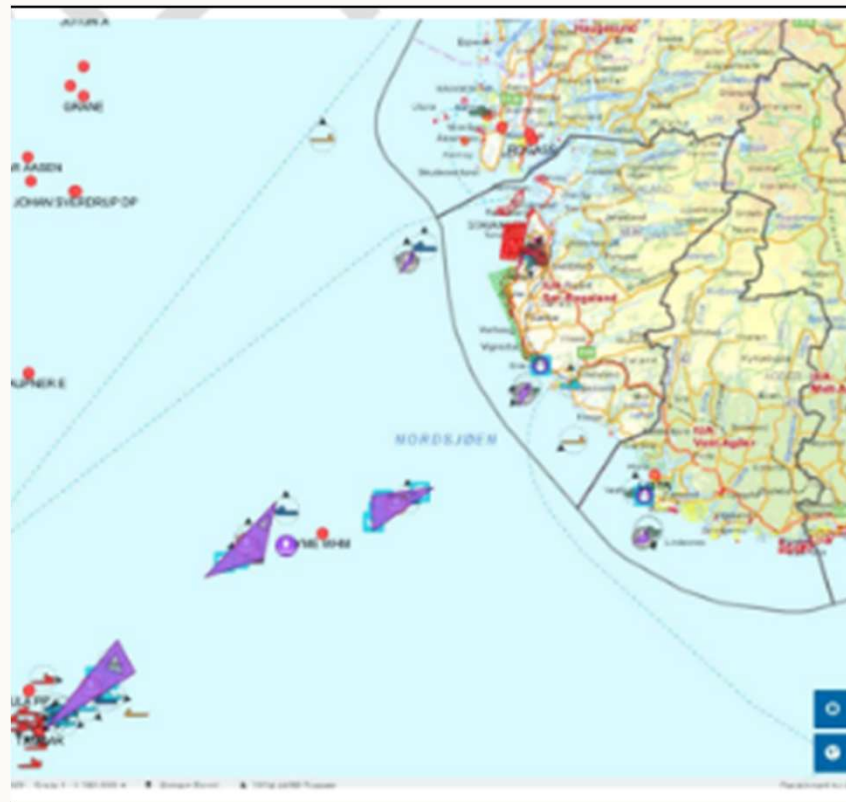
Rådgivende Gruppe involveres 4-5 dager etter hendelsen har skjedd.

Intensjon:

- Forum for diskusjon av ulike miljørelaterte spørsmål
- Sørge for at beslutninger som Kystverket fatter i pålegg/krav til ansvarlig forurensere er bredt forankret i miljøforvaltningen
- **Kommunikasjon og rammer gitt fra Kystverket:**
 - i e-post om situasjonen. De miljømessige utfordringene presenteres
 - **møte (på Teams).** I fellesskap diskutere og beslutte videre oppfølging av operatøren. RG's kommentarer vil altså være et vesentlig grunnlag for Kystverkets tilbakemelding til aksjonsleder.
 - **Sett av 1 dag i øvelsen**

Når Kystverket har varslet Miljødirektoratet

På bakgrunn av mottatt informasjon;

- Vi gjør vår egen selvstendige vurdering av hendelsen
- Mulige påslagsområder
- Prioritering av særlig sårbare miljøverdier som trenger fysiske tiltak

Miljødirektoratet konkluderer etter mottatt varsling fra Kystverket

- Meget alvorlig hendelse med fare for påvirkninger på ytre miljø som kan treffe en rekke kommuner og flere fylker

- Miljøsårbarhet:

kyst/sjøfugl, sjøpattedyr,

fuglefredningsområder,

Ramsarområder, friluftsområder

⇒Miljødirektoratet ser umiddelbart behov for å knytte nærmere kontakt med SF

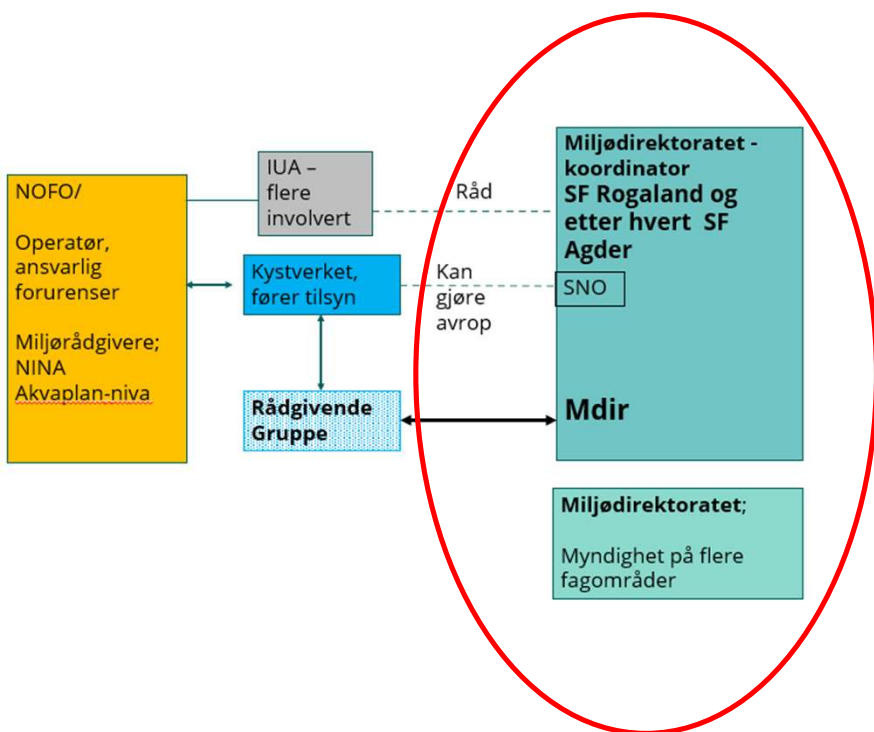
⇒Vi stille spørsmål om dette en hendelse av så stort omfang at Kystverket burde iverksette statlig aksjon?

De første vurderingene av fare for påslag i miljøfølsomme områder

Mengde/rate:	For 21. oktober: utslippsrate anslås til ca 6000 m3 / døgn
Miljøbeskrivelse og vurdering av farepotensiale:	Beregninger har vist risiko for landpåslag innenfor områdene Vest-Agder, Sør-Rogaland (særlig Sirevågsområdet og Listalandet) og Haugesundsområdet i løpet av de nærmeste dagene. Listalandet og Sirevågsområdet synes å være mer sårbare enn Haugesundområdet. På Lista vil miljøverdiene prioriteres høyest (Steinodden, Einarsneset og Nordhågen). Hele Listalandet inngår i Ramsarområdet (internasjonalt våtmarksområde), men det er pr nå observert høyest konsentrasjoner av rastende trekkfugler i området Steinodden og Nordhågen, og det er viktigst å hindre påslag av olje spesifikt i disse områdene på Lista. I Sør-Rogaland er det spesielt Raunen nord i Ognabukta som må prioriteres høyest. Dernest Ognasanden (Ramsarområde) rett nord av Kvernåsen grunnvannsområdet ved Kvassheim fyr. Også her er det observert trekkfugler, samt forventet ankomst av trekkfugler som gir høyest prioritet i det truede kystområdet.

Hvordan jobbet miljøforvaltningen for å rådgi Kystverket?

- Varsling internt til berørte ledere og seksjoner
- Varsling eksternt til SF Rogaland
- Oversikt over fagpersonell og ledere, beslutte Team, opprette hendelse i Teams og chat, arkiv (ikke Ravyn)
- Innkalling raskt til fellesmøte; gjennomgang av status fra Kyv med evt. spørsmål
- Innkalling til hyppige møter med beslutninger og oppfølgingspunkter for å melde tilbake og rådgi Kystverket
- Alle sp. til Rådgivende gruppe deles i Teamet og felles svar utarbeides. Forankres i ledelsen. Disse formidles også fra SF til IUA ved behov.

Interne Statusmøter for å sikre felles faggrunnlag og felles forståelse

- Vi trenger oppdatert informasjon for å kunne gi gode innspill til prioritering av tiltak mot miljøsårbare områder
 - Info om oljen – egenskaper
 - Drivbanekart
 - Prioritetskart – oversikt miljøsårbarhet
 - Kyst/sjøfugldata – oppdatert info fra vernemyndighet og SNO i felt
 - Særlig sårbare miljøverdier – prioritering av områder
 - Følge aksjonen hos NOFO eller Kystinfo beredskap
 - Referater fra statusmøter, beslutninger og oppfølgingspunkter.
- Gi tilbakemeldinger via aksjon-epost til Kystverket

Erfaringer

- Kystverket bør varsle Rådgivende Gruppe (RG) innen 1 døgn etter at en hendelse har skjedd
- Kommunikasjon; Gjennomgående god, men kan forbedres ved å opprett en chat i en teamskanal og gi eksterne (RG) tilgang til denne eller bruke felles beredskapssystem?
- E-post og skriftlig kommunikasjon er bra, men kall gjerne inn til jevnlige møter for å styrke gjensidig forståelse og rydde uklarheter av veien
- Bekreft enkelt mottak av RG sine råd/innspill og hvordan disse følges opp videre av Kyv og operatøren. Tas inn i rutiner ?
- Hvis motstrid mellom operatørens faglige rådgivere og miljøforvaltningen? Hvordan løse? Dette ble ikke fulgt opp under øvelsen, men det var mye diskusjon rundt prioritering av områder
- Merk at kun Kystverket kan gjøre avrop på bruk av SNO, ikke andre
- Statsforvalterens rolle som faglig rådgiver til IUA – utfordrende . De er også i en del tilfeller myndighet for verneområder! Sjekk ut og avklar!

Gitt; Langvarig hendelse og aksjon;

Vi stilte spørsmål til Kystverket om de hadde kjennskap til hvordan operatøren i praksis har tenkt å løse håndtering av en langvarig pågående aksjon. Vi fikk ikke svar på det.

Egne erfaringer

Miljødirektoratets representant i Rådgivende Gruppe skal koordinere innspill fra miljøforvaltningen til Kystverket

- Mobiliser intern organisering (SF, Mdir +SNO) raskt – Eget Team – nedskaler om nødvendig. Fungerte godt under øvelsen
- Statusmøte med SF Rogaland med kort referat – fungerte bra, Burde ha opprettet en egen Chat i Teamskanal med alle medvirkende under øvelsen. Koblet på SF Agder da spredning sørover ble konstatert.
- Nytt beredskapsverktøy (RAYVN) ble ikke tatt i bruk. Kommunikasjon på e-post – fungerte, men kanskje ikke optimalt.
- Gitt at Kystverket tar rollen som tilsynsmyndighet; Uklar rolle for SF. Mdir og SF avklarte rådgivningsrollen til IUA i forkant av øvelsen. Vi opplevde at det bidro til trygg og tydelig kommunikasjon mellom partene.
- Må planlegge for større, mer robust intern organisering hvis aksjon over lenger tid
- Det går mer tid med til øvelsen enn 1 arbeidsdag. Sette av nok tid til å øve «ordentlig»

=> Alt i alt; Veldig nyttig og lærerike øvelse! Takk for at vi fikk være med 😊

Miljø-
direktoratet